

ה' בתמוז, תשפ"א

15 ביוני, 2021

חוזר מס' ח-06-2661

לכבוד
התאגידים הבנקאיים

הנדון: שעבוד נכסי תאגיד בנקאי
(הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 336)

מבוא

1. שעבוד נכסי תאגיד בנקאי הינו נושא בעל רגישות גבוהה עם השלכות חשובות. שעבוד נכסי תאגיד בנקאי משליך בעת כשל על היקף הנכסים הזמין לחלוקה מקופת הנשייה של התאגיד הבנקאי ויכולה להיות לו גם משמעות על עסקי תאגיד בנקאי באופן שוטף.
2. בשנים האחרונות קיימת מגמה של עלייה בשעבודים הנדרשים מצד תאגידים בנקאיים בשל רפורמות שונות ברגולציה הבינלאומית.
3. לאור הגידול בהיקף ובמגוון הפעילויות שבגינן תאגידים בנקאיים נדרשים לשעבד נכסים, עלה הצורך לתקן את ההוראה. ההגבלה הכמותית על נכסים משועבדים הוסרה וחלף זאת, הוגדרו דרישות לניהול נאות של שעבוד נכסים.
4. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד, מצאתי לנכון לעדכן הוראה זו.

עיקרי ההוראה

5. הגדרות (סעיף 5)

הוגדרו המונחים "נכסים משועבדים" ו "נכסים המשמשים כביטחון לבנק מרכזי".

דברי הסבר

ההגדרות לקוחות מפרק "דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" בהוראות הדיווח לציבור. המשמעות של היצמדות להוראות הדיווח לציבור היא שנכס אשר לא נרשם יותר בספרי התאגיד הבנקאי לא יימנה בקבוצת הנכסים המשועבדים. כמו כן, המשמעות היא שעצם

קיום ההגבלה על הנכס (כמשמעותה בהגדרה) היא זו שקובעת את היותו משועבד ולא אופן ההגבלה או צורתה המשפטית בלבד.

6. מדיניות, ממשל תאגידי ובקרה בנושא נכסים משועבדים (סעיפים 6 עד 11)

(א) ההוראה קובעת עקרון מנחה לפיו על מנת לאזן בין הצורך לנהל עסקים לבין הצורך להגן על זכויות מפקידים בעת חדלות פירעון, שעבוד נכסים יבוצע על ידי התאגיד הבנקאי רק אם הדבר נדרש לפי חוק, רגולציה או דרישות השוק הרלבנטי, ובשים לב להשפעה של שעבוד נכסים על יכולת התאגיד הבנקאי לגייס מקורות מימון באופן שוטף ו/או בתנאי קיצון.

(ב) בכפוף לעקרון המנחה, ההוראה כוללת דרישות לניהול נושא הנכסים המשועבדים והסיכונים הכרוכים בו. דרישות הניהול כוללות מעורבות הדירקטוריון, קביעת מדיניות, מעורבות ניהול הסיכונים תוך הבנת הקשר בין שעבוד נכסים לבין סיכונים אחרים בתאגיד, כיסוי הנושא על ידי הביקורת הפנימית, קביעת קווי אחריות וסמכויות, הגבלות והגדרות הפעילות המותרת, בקרה וניטור על נכסים משועבדים לרבות באמצעות מערכות מידע נאותות, בחינת תרחישים של שינויים אפשריים בנכסים המשועבדים (כתוצאה למשל מהורדת דירוג התאגיד הבנקאי, שינוי בתנאי שוק ועוד), וניהול הנושא גם ברמה קבוצתית היכן שמדובר בתאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית.

דברי הסבר

תאגיד בנקאי נדרש לנהל את הפעילות תחת כללי ממשל תאגידי, ניהול סיכונים, בקרה וניטור בשים לב לחשיבות הנושא ולמהותיות הפעילות בתאגיד הבנקאי.

תחילה

7. תחילת העדכון לפי חוזר זה ביום 1.1.2022.

עדכון הקובץ

8. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
3-1-336 [6] (06/21)	1-336 [5] (10/10)

בכבוד רב,

יאיר אבידן
המפקח על הבנקים

שעבוד נכסי תאגיד בנקאי

מבוא

1. רפורמות שונות ברגולציה הבינלאומית שיושמו בעקבות המשבר הפיננסי הגלובלי, הובילו לעלייה משמעותית בפעילות המובטחת בשעבודים מסוגים שונים, למשל, הגידול בפעילות מסלקות מרכזיות, המעבר לסליקה מרכזית של נגזרים וכן דרישות להפקדת בטחונות - משתנים וראשוניים- בגין פעילות נגזרים שלא נסלקים בסליקה מרכזית.
2. בשל הגידול בהיקף ובמגוון הפעילויות שבגינן תאגידי בנקאיים נדרשים לשעבד נכסים (לפי חוק, רגולציה או נוהג שוק), הוחלט שלא לקבוע הגבלה רגולטורית כמותית על שעבוד נכסי תאגיד בנקאי. חלף זאת, הוגדרו בהוראה זו דרישות לניהול נאות של שעבוד נכסים.
3. לניהול נאות של שעבוד נכסים חשיבות רבה לאור ההשלכות של שעבוד נכסי תאגיד בנקאי על היקף הנכסים הזמין לחלוקה מקופת הנשייה של התאגיד הבנקאי בהליכי חדלות פירעון, ולאור השלכות פוטנציאליות של שעבוד נכסים על הניהול השוטף של תאגיד בנקאי, למשל, על זמינות הנכסים הנזילים או זמינות בטחונות להפקדה ועל תמחור חובות לא מובטחים.

תחולה

4. הוראה זו חלה על תאגיד בנקאי, למעט בנק חוץ וחברת שירותים משותפת.

הגדרות

5.

<p>כהגדרתם ברישה לסעיף 61א(ד)(1) בפרק "דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" להוראות הדיווח לציבור וכן נכסים המשמשים כביטחון לבנק מרכזי.</p> <p>כהגדרתם בסעיף 61א(ד)(3) בפרק "דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" להוראות הדיווח לציבור.</p>	<p>"נכסים משועבדים"</p> <p>"נכסים המשמשים כביטחון לבנק מרכזי"</p>
--	---

מדיניות, ממשל תאגידי ובקרה בנושא נכסים משועבדים

6. תאגיד בנקאי נדרש לשמור על איזון ראוי בין הצורך לנהל עסקיו לבין הצורך להגן על זכויות המפקידים בעת חדלות פירעון ולפיכך תאגיד בנקאי לא ישעבד את נכסיו אלא אם הדבר נדרש לפי חוק, רגולציה או דרישות השוק הרלוונטי באופן שלא שעבוד הנכסים לא ניתן לבצע את הפעילות או לא ניתן לבצעה בתנאי שוק סבירים. בנוסף, על התאגיד הבנקאי לוודא כי רמת הנכסים המשועבדים אינה גורעת באופן משמעותי מיכולתו לגייס מקורות מימון נוספים ובתרחישי קיצון שונים.
7. בכפוף להוראות סעיף 6 לעיל, התאגיד הבנקאי יפעל כאמור להלן:
- (א) דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה את האסטרטגיה בנושא נכסים משועבדים ויאשר את המדיניות שקבעה ההנהלה בנושא (להלן - המדיניות).
- (ב) הנהלת התאגיד הבנקאי תגבש את המדיניות בהתאם לאסטרטגיה שקבע הדירקטוריון ותהיה אחראית על יישומה.
- (ג) פונקציית ניהול הסיכונים תוודא כי הסיכונים הטמונים בנכסים משועבדים מובאים בחשבון ובכלל זה, ההשפעה על סיכון הנזילות והמימון ועל הסיכונים המשפטיים והתפעוליים. במסגרת זו יובאו בחשבון גם דרישות הקיימות בהוראות ניהול בנקאי תקין, כגון בהוראה מספר 342 ("ניהול סיכון נזילות") ובהוראה מספר 350 ("ניהול סיכונים תפעוליים").
- (ד) הביקורת הפנימית תבדוק את יישום המדיניות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 ("פונקציית ביקורת פנימית").
8. המדיניות תתייחס לכל הפחות להיבטים הבאים:
- (א) הפעילויות והעסקאות שבגינן ניתן לשעבד נכסים של התאגיד הבנקאי והסיבות לשעבוד הנכסים, כגון: פעילות במסלוקה, פעילות בנגזרים שאינם נסלקים מרכזית וכדומה.
- (ב) הנכסים שניתן לשעבד, בחתכים רלבנטיים, כגון: פעילויות, מוצרים, צדדים נגדיים וכדומה.
- (ג) מנגנוני חישוב הדרישות לנכסים משועבדים ומי קובע אותם, על פי קטגוריות של מוצרים, פעילויות וצדדים נגדיים.
- (ד) הגבלות פנימיות על שעבוד נכסים. ההגבלות הפנימיות יקבעו ברמה כוללת וכן בחתכים רלבנטיים.
- (ה) סמכויות ליצירת שעבוד על נכסים של התאגיד הבנקאי.

9. התאגיד הבנקאי יעגן ויפעיל אמצעי מעקב ובקרה אחר הנכסים המשועבדים. האמצעים יכללו, בין השאר, מערכות לניהול מידע אודות נכסים משועבדים. מערכות המידע צריכות לספק מידע ניהולי בחתכים ובזמינות העולים בקנה אחד עם היקף הנכסים המשועבדים בתאגיד הבנקאי ועם אופי הפעילות שבבסיס הנכסים המשועבדים, לדוגמה, נכסים המשועבדים כביטחון לבנק מרכזי לעומת נכסים המשועבדים לצורך אחר, שיטות חישוב הנכסים המשועבדים ועוד. כמו כן, מערכות המידע יאפשרו מעקב אחר הציות למדיניות התאגיד הבנקאי בנושא.
10. התאגיד הבנקאי יערוך תרחישים שונים על מנת לאמוד דרישות לתוספת בנכסים המשועבדים (למשל, בשל שינויים במשתני שוק או בשל הורדות דירוג).
11. תאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית יגבש מדיניות קבוצתית בנושא ויעגן ניטור ודיווח על נכסים משועבדים ברמה מאוחדת.

שונות

12. הוראה זו תיכנס לתוקף ב-1.1.2022.
- (א) תאגיד בנקאי שחורג או עלול לחרוג בסבירות גבוהה מהמגבלה בתקופה שבין פרסום הוראה זו לבין 31.12.2021, יפנה בהודעה בכתב לפיקוח על הבנקים. בהודעתו יפרט התאגיד הבנקאי את הסיבה לחריגה ומהם המנגנונים המפצים שהוא מאמץ, מנגנונים הלקוחים מתוך ההוראה שתיכנס לתוקף ב-1.1.2022.
- (ב) תאגיד בנקאי המתקשה ליישם את ההוראה, במלואה או בחלקה, במועד התחילה, יפנה למפקח על הבנקים.
- (ג) עם כניסתה לתוקף של הוראה זו, המגבלות הכמותיות על שעבודים מבוטלות, לרבות זו הקבועה במכתב סגן המפקח על הבנקים מיום 15.4.2007 בנושא "מגבלת שעבוד על עסקאות רכש חוזר של תאגידים בנקאיים" (d6615111).

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
14/6/92	הוראה מקורית	1	1579
2/1/94	עדכון	2	1679
12/95	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	3	----
27/6/10	עדכון	4	2270
19/10/10	עדכון	5	2277
15/06/21	עדכון- כולל שינוי שם ההוראה	6	2661